

Sociologia Del Mare – или фрагменти от живота в морето

Красимир Кабакчиев, дфн

27.02.2011 г.

Напоследък се отнасям със скептицизъм към хора, които предлагат свои литературни произведения – проза, поезия и прочие. Било то, за да бъдат рецензирани или редактирани, или преведени, особено на английски език. Или дори само, за да бъдат четени. Редакторската и преводаческата дейност – от български на английски език или обратно – виждам като основно свое призвание. Но през последните години ми е омръзнало да се чудя как да отказвам да редактирам или да превеждам написани на български език книги, които според мен нямат стойност. Неприятно е, защото през последните две десетилетия много българи бяха обладани от стихията за писане, а, разбира се, всеки има право на опит за безсмъртие чрез изкуството – мимолетно или по-сериозно. Но далеч не всеки има трезва преценка на възможностите си да каже нещо. А дори и някой да има какво да каже, това, разбира се, не гарантира умение да се пише. Имането какво да кажеш и моженето да го кажеш са неща колкото свързани, толкова все пак и различни. И второто не е нещо, което автоматически се получава с получаването на дадено образование. Като общо правило моженето да пишеш – дори при наличие на талант – се постига бавно, с течение на времето.

С подобни мисли в главата пристъпих към четенето на книгата *Sociologia Del Mare – или фрагменти от живота в морето*, на автора Иван Евтимов (София, 2010, Издателство "Кота", 192 стр.), която ми беше дадена с молба за изготвяне на кратка рецензия – стига, разбира се, да преценя, че си заслужава труда.

Още от първите изречения на книгата става ясно, че е налице автор със сериозна хуманитарна ерудиция, който не просто има какво да каже, но и знае много добре как да го каже. А особено специфичното и интересното е, че той насочва вниманието на читателя не, например, към отношенията в академичната общност – в която е бил през част от живота си, а към начина на живот на ... моряка.

Малко е трудно да се определи жанрът на произведението. Може да се каже, че е едновременно автобиографично, пътеписно, социологическо, етично-философско, историческо. На пръв поглед то е за българския моряк, изключително през времето на комунизма. Но всъщност е за човешкото битие изобщо – за начина на употребата му, за смисъла да се живее.

Специалист по кораби, инженер, накрая и капитан, по стечение на обстоятелствата авторът е прекарал в морето по-младите си години, а едва по-зрелите в академичната общност. Оттук произведението, освен всичко друго, е и израз на носталгия към младостта. Има и още нещо в по-конкретен тематичен план, което е трудно да се определи: дали книгата е повече за характеристиките на

моряшката професия, или на личното и общественото битие на българина през комунизма? Като че ли е и за двете. И много съществено е, че, за разлика от повечето български автори, пишещи за комунизма днес, няма и помен от всеизвестната удобна червена нишка: "тогава мислехме така, а днес мислим ..." От написаното става ясно придаващото допълнително достойнство на труда обстоятелство, че героят на книгата, който е едновременно и неин автор, е мислел за комунизма през комунизма точно така, както мисли и днес.

Разбира се, трудът е все пак поглед назад – между, да кажем, две или пет десетилетия. Доколкото автор и читател често споделят еднакви общи политически и ценностни възгледи, налице е едно виждане за комунизма от позициите на модерния българин от 21 век, който има вече едновременно и натрупано познание за комунистическото минало от позициите на световната цивилизация, и достатъчно неизбледняеми спомени от комунизма. Или, както често, банално, но и много по-точно, се казва: безвремието на комунизма. И безумието.

Особено съществено е, че като компетентен социолог авторът вкарва мисловните и поведенческите характеристики на българския моряк между 60-те и 80-те години на ХХ век в съответни познавателни парадигми: социологически, психологически, философско-етични. Това прави описанието на случките от живота на моряците колкото любопитно, толкова и убедително, и полезно от гледна точка на нуждата хората от различните професии сами да разберат себе си, както и това, което ги обединява – или разделя – като например общоповеденчески навици, презумпции, предразсъдъци, морал.

Днес в тази така наречена държава България, в епохата на чалгата, на супервулгарния практицизъм, на отвращението от обществените и политическите отношения, на погазването дори на елементарните форми на морал и достойнство, тази книга може би се мъчи да ни убеди, че определени фундаментални нравствени концепти като например достойнство не са чужди на доста българи, и не са липсвали и през комунизма. (Дали не липсват днес повече?) В една от най-интересните случки на кораба авторът ни поднася образа на моряк, който си купува силно желан от детството предмет, но властта ще се опита да го конфискува. Тя дава заявка за това още на кораба, в лицето на отговорника по политическите въпроси. Вместо да се опита да пробута детската си мечта чрез множеството възможни тогава средства, преди пристигането в българското пристанище морякът демонстративно я хвърля от борда в морето.

Написана с виден голям ентусиазъм за допълване познанията на обществото за определени основни специфики едновременно и на моряшкия живот, и на комунизма, с живо перо, без излишък в детайлите, с високо чувство за хумор, книгата се чете с удоволствие, на един дъх, без да се налага да се пропусне и един абзац. Заслужава, според мен, рекомандация от най-висока степен, за всякаква възрастна аудитория. И предизвиква очакване на следващи произведения на автора – било то в същата или други жанрови области.